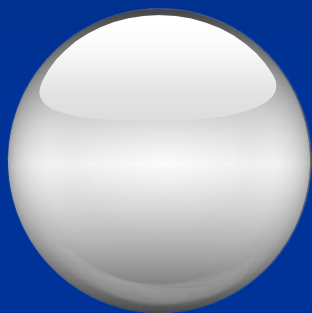

บทที่ 8

การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเกษตร

บทที่ 8

- ความหมายของการประเมินผล
- ความจำเป็นในการประเมินผล
- ประโยชน์ของการประเมินผล
- การประเมินผลกับงานวิจัย
- ความเป็นมาของการประเมินผลโครงการทางด้าน

สังคม

1. ความหมายของการประเมินผล (Evaluation / Appraisal)

การประเมินผล (Evaluation / Appraisal)

- เป็นเรื่องของการตรวจสอบ และตัดสินคุณค่า คุณภาพ ความสำคัญอย่างมีนัย ปริมาณ ระดับหรือเงื่อนไขของบางอย่าง เป็นกระบวนการที่แสดงถึงการเปรียบเทียบของสิ่งที่ต้องการจะ ประเมินกับสิ่งอื่นที่เหมือนกันด้วย
- การประมาณค่า (Rating)
- การปรับปรุง (Improving)
- การให้ราคา (Pricing)
- การแก้ไขให้ถูกต้อง (Correcting)
- การเปลี่ยนแปลง (Changing)

1. ความหมายของการประเมินผล (Evaluation / Appraisal)

Stephen P. Robbins (อ้างใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2534)

- กระบวนการของการดูแลติดตาม เพื่อที่จะรู้ว่าองค์กรหรือหน่วยงานได้รับหรือใช้ทรัพยากรเพื่อการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด

- **ประสิทธิผล (Effectiveness)** เป็นผลจากการเปรียบเทียบระหว่างผล ที่ได้จากโครงการ กับ วัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้ตั้งไว้ / ผลผลิต (output) สอดคล้องกับเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือที่กำหนดไว้หรือไม่?
- **ประสิทธิภาพ (Efficiency)** ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (output) ของโครงการโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด แบ่งออกเป็น

ประสิทธิภาพภายใน (internal efficiency) ดูปริมาณและคุณภาพของผลผลิตและการดำเนินงานของโครงการ ภายใต้ทรัพยากรที่ใช้

ประสิทธิภาพภายนอก (external efficiency) ดูที่สภาพแวดล้อมภายนอกโครงการหรือระบบ สังคมภายนอก ได้รับผลกระทบเต็มที่หรือไม่

James W. Davis (อ้างใน ประชุม รอดประเสริฐ , 2539)

- การประเมินผลโครงการว่าเป็นการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ และบรรลุเป้าหมายนั้นด้วยดีมากน้อยเพียงใด (Ralp W. Tyler)
- การประเมิน คือ การเปรียบเทียบ พฤติกรรม (Performance) เฉพาะอย่างกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้
- เน้นความสำคัญของการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal Attainment or Objective Based Model)

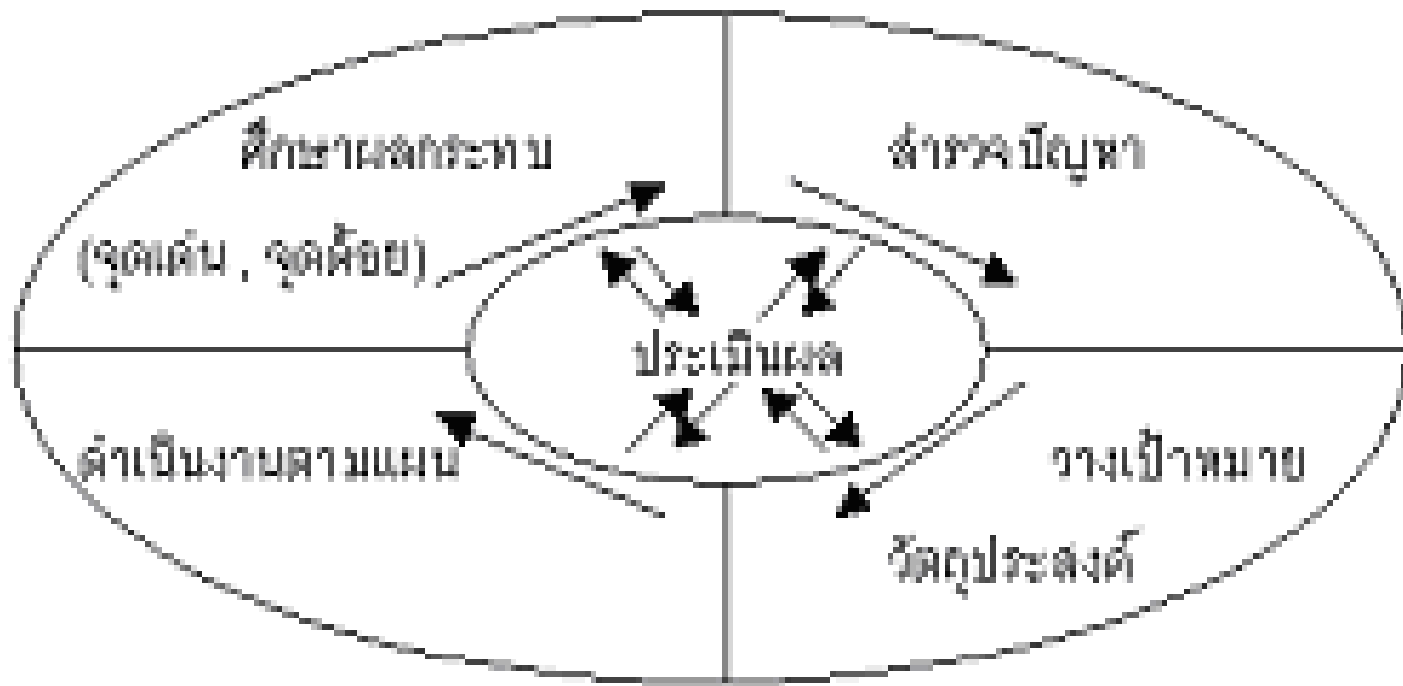
การประเมินผล

เป็นกระบวนการที่พิจารณาว่าได้มีการทำอะไรสำเร็จไปบ้างในสิ่งที่กำหนดไว้ว่าจะทำให้ สำเร็จนั้น ดีหรือไม่ดี หรือคงที่ และได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีเกณฑ์อะไรเป็นเครื่องพิจารณาตัดสินใจ (บุญธรรม จิตต์อนันต์ ,2536:165)

การประเมินผล

เป็นกระบวนการของการดูแลติดตามเพื่อที่จะรู้ว่าองค์กรหรือหน่วยงานได้รับหรือใช้ทรัพยากรเพื่อการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด Stephen P. Robbins (อ้างใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2534)

การประเมินผลยังเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (Continuous Process)
เมื่ออยู่ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนโครงการ

ขั้นตอนต่าง ๆ ของการกระบวนการวางแผนโครงการ

กระบวนการวางแผนโครงการส่งเสริม

- ชุมชน ศึกษาและเก็บข้อมูล (Community study and data collection)
- การวิเคราะห์ปัญหาที่ได้จากการศึกษาชุมชน (Community data analysis)
- พิจารณาปัญหาและความต้องการ (Identify problems and needs)
- ตั้งวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหา (Decide on objectives)
- การวางแผนโครงการ (Program planning design)
- การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน (Program implementation)

การประเมินผล

เป็นกิจกรรมของการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของ
การปฏิบัติโครงการ แยกเป็น 2 ลักษณะ (Scriven
,1967)

- การประเมินผลก่อนและระหว่างหรือขณะที่โครงการกำลัง
ดำเนินงานอยู่ (Formative Evaluation)
- การประเมินผลหลังหรือสรุป (Summative
Evaluation)

1

เริ่มโครงการ → เสร็จสิ้นโครงการ

2

ประเมินผลก่อน/ และขณะฯ

มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ตรวจสอบสิ่งที่จะเริ่มทำ
และปรับปรุงสิ่งที่กำลังทำ
อยู่ในปัจจุบันให้ดีขึ้น

ประเมินผลหลังหรือสรุป

มีวัตถุประสงค์เพื่อ
หาจุดบกพร่อง นำมาเป็นข้อมูลใน
การตัดสินใจในการทำโครงการในปี
ต่อไป

yes

no

- **การประเมินผล** คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรม (Performance) เฉพาะอย่างกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดย เน้นความสำคัญของการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal attainment or Objective-based model) (Robert W.Tyler ,1986)
- **การประเมินผล** เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูล เพื่อนำเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ที่อ้างไว้กับผลที่ปรากฏจากปฏิบัติตามแผนโดยมีเกณฑ์ (Criteria) สำหรับพิจารณาตัดสินใจ

สรุป ความหมายของ การประเมินผล

- การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงานเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด โดยผลจากการประเมินจะออกมาในรูปของการตัดสินใจ (Decision making) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ล่วงหน้านั่นเอง
- จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินโครงการ คือ การเตรียมข้อมูล การจัดทำสารสนเทศเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างผลที่เกิดขึ้นจริง กับผลที่คาดหวังอันจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโครงการนำไปใช้ในการตัดสินใจต่อโครงการ เช่น จะดำเนินการโครงการต่อไปหรือไม่ จะต้องปรับปรุงโครงการหรือไม่ หากจะต้องมีการปรับปรุงจะดำเนินการอย่างไร หรือควรยุติโครงการหรือไม่

2. ความจำเป็นในการประเมินผล

เนื่องมาจากมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ

- ทางด้านปัญหาสังคม โครงการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม และป้องกัน จำเป็นต้องมีการประเมินผล
- หน้าที่ของหน่วยงานบริการประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น เกิดปัญหาด้านการบริหารงาน จำเป็นต้องใช้การประเมินผล
- ความต้องการและความคาดหวังของประชาชน ทักษะคติ พฤติกรรม เปลี่ยน ต้องใช้การประเมินผล
- วิทยาการและเทคโนโลยี ความก้าวหน้าต่าง ๆ ต้องใช้การประเมินผล ว่า “ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร”

3. ประโยชน์ของการประเมินผล

- ช่วยให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆ ได้บรรลุตามที่กำหนดไว้ หรือไม่
- สามารถบ่งชี้ได้ว่าการเกิดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มบุคคลเป้าหมายและชุมชนมากน้อยเพียงใด
- ทำให้ทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของโครงการมีความบกพร่อง ลำช้า ประการใดและทำให้ทราบถึงสภาพ /สถานการณ์ของการดำเนินงานตลอดเวลา และเพื่อจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม
- ประหยัดทั้งเวลา งบประมาณ และทรัพยากรในการดำเนินการ
- ช่วยให้ผู้บริหาร/ผู้รับผิดชอบ ปฏิบัติงานได้อย่างรัดกุม และคิดหาทางปรับปรุง และเพื่อการประกอบการตัดสินใจ ควรปรับปรุงอะไรเพื่อให้โครงการมีคุณค่า มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง การวิจัยและการประเมินผล

- ความเหมือนของการวิจัยและการประเมิน ผล

ประเด็น	การวิจัย	การประเมินผล
1. วิธีการ	วิธีการทาง วิทยาศาสตร์	วิธีการทาง วิทยาศาสตร์ ศิลป ศาสตร์และปรัชญา
2.การดำเนินงานกิจกรรม	เป็นระบบโดยอาศัย ข้อมูลเชิงประจักษ์	เป็นระบบโดยอาศัย ข้อมูลที่เชื่อถือได้

ความแตกต่าง ระหว่างการวิจัยกับการประเมินผล

ประเด็น	การวิจัย	การประเมินผล
3.สิ่งที่ศึกษา	วิธีการทางวิทยาศาสตร์	วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์และปรัชญา
4 . การกำหนดปัญหา	กระทำโดยนักวิจัย	กำหนดโดยเงื่อนไขต่าง ๆ หรือโดยสถานการณ์
5.จุดมุ่งหมาย ของการ ศึกษา	Conclusion -oriented	Decision or Action oriented Decision โดยนำไปใช้ในการตัดสินใจ (Decision making) และการ กำหนดนโยบาย
6. การเผยแพร่ผลงาน	แหล่งวิชาการต่างๆ	หน่วยงานที่สนับสนุนต้องการนำผลไปใช้

ความแตกต่าง ระหว่างการวิจัยกับการประเมินผล

ประเด็น	การวิจัย	การประเมินผล
7. วิธีการศึกษา	Empirical and Historical	Empirical and philosophical
8. ประเภท	Pure, Apply, Experimental	Formative-Summative, Non-experimental, Input-process-Output
9. เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ	ความถูกต้อง – กระบวนการเชื่อถือได้-ระดับความเชื่อมั่น	การนำผลไปใช้ในการตัดสินใจ
10 .ข้อค้นพบ	Scientific Knowledge, Generalizable Conclusion	Information, Specific decision

5.ความเป็นมาของการประเมินผลโครงการทางด้านสังคม

เริ่ม 1930

1960-1969 หนังสือและเอกสารถูกพิมพ์เผยแพร่

1970-1979 มีการพัฒนาทางด้านการประเมินผล

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ (Project Indicator)

- ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นผลจากการเปรียบเทียบระหว่างผลที่ได้จากโครงการ กับ วัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้ตั้งไว้ / ผลผลิต (output) สอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือที่กำหนดไว้หรือไม่?
- ประสิทธิภาพ (Efficiency) ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (output) ของโครงการโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด แบ่งออกเป็น
  - ประสิทธิภาพภายใน (internal efficiency) ดูปริมาณและคุณภาพของผลผลิตและการดำเนินงานของโครงการ ภายใต้ทรัพยากรที่ใช้
  - ประสิทธิภาพภายนอก (external efficiency) ดูที่สภาพแวดล้อมภายนอกโครงการหรือระบบ สังคมภายนอก ได้รับผลกระทบเต็มหรือไม่

ประเภทและแบบจำลองการประเมินโครงการ (Types and Models of Evaluation)

1. แนวคิดและแบบจำลองของMichael Scriven,1975 (Judgemental Evaluation Model)

โดยแบ่งการประเมินเป็น 2 ส่วน ตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ

- Formative Evaluation หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ
- Summative Evaluation หมายถึง การประเมินผลสรุปของโครงการ

ประเภทและแบบจำลองการประเมินโครงการ (Types and Models of Evaluation)

- Formative Evaluation การประเมินความก้าวหน้าของโครงการเป็นลักษณะของการประเมินผลตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการตลอดไปจนถึงขณะที่/ระหว่างโครงการกำลังดำเนินอยู่ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง โครงการโดยการให้ Feed back ต่อผู้รับผิดชอบ
- Summative Evaluation การประเมินผลสรุปของโครงการเป็นการประเมินผลเมื่อโครงการได้สิ้นสุดไปแล้ว หรือบางครั้งอาจเรียกว่าเป็นการประเมินผลกระทบของโครงการ (Impact Eval) เพื่อทราบ/ศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

ประเภทและแบบจำลองการประเมินโครงการ (Types and Models of Evaluation) (ต่อ)...

ประเด็น	Formative Eval.	Summative Eval.
1. วัตถุประสงค์	ปรับปรุงโครงการ	ยุติ หรือ ขยายโครงการ
2. ผู้ใช้ผลประเมิน	ผู้บริหารและคณะผู้ดำเนินงาน	-ผู้บริหารระดับนโยบายหรือเจ้าของทุน
3. ผู้ประเมิน	บุคคลภายในโครงการ	-บุคคลภายในและภายนอกโครงการ
4. ลักษณะการเก็บข้อมูล	-เป็นทางการและไม่เป็นทางการ -เป็นข้อมูลเป็นระยะ ๆ	-เป็นทางการ -เก็บเพียงครั้งเดียวตอนสิ้นสุดโครงการ
5. กลุ่มตัวอย่าง	- ขนาดเล็ก	-ขนาดใหญ่และครอบคลุมเป้าหมาย
6 ประเด็นคำถาม	- ทำอะไร / ทำได้เท่าไร/ มีอะไรต้องปรับปรุง/ ต้องการทรัพยากรอะไรเพิ่มขึ้นอีก/มีปัญหา/อุปสรรคอะไร	- มีผลอะไรเกิดขึ้น - ค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร - ควรยุติหรือขยายโครงการ

ประเภทและแบบจำลองการประเมินโครงการ (Types and Models of Evaluation) (ต่อ)...

2. แบบจำลอง CIPP Model Danial L. Stufflebeam ,1977

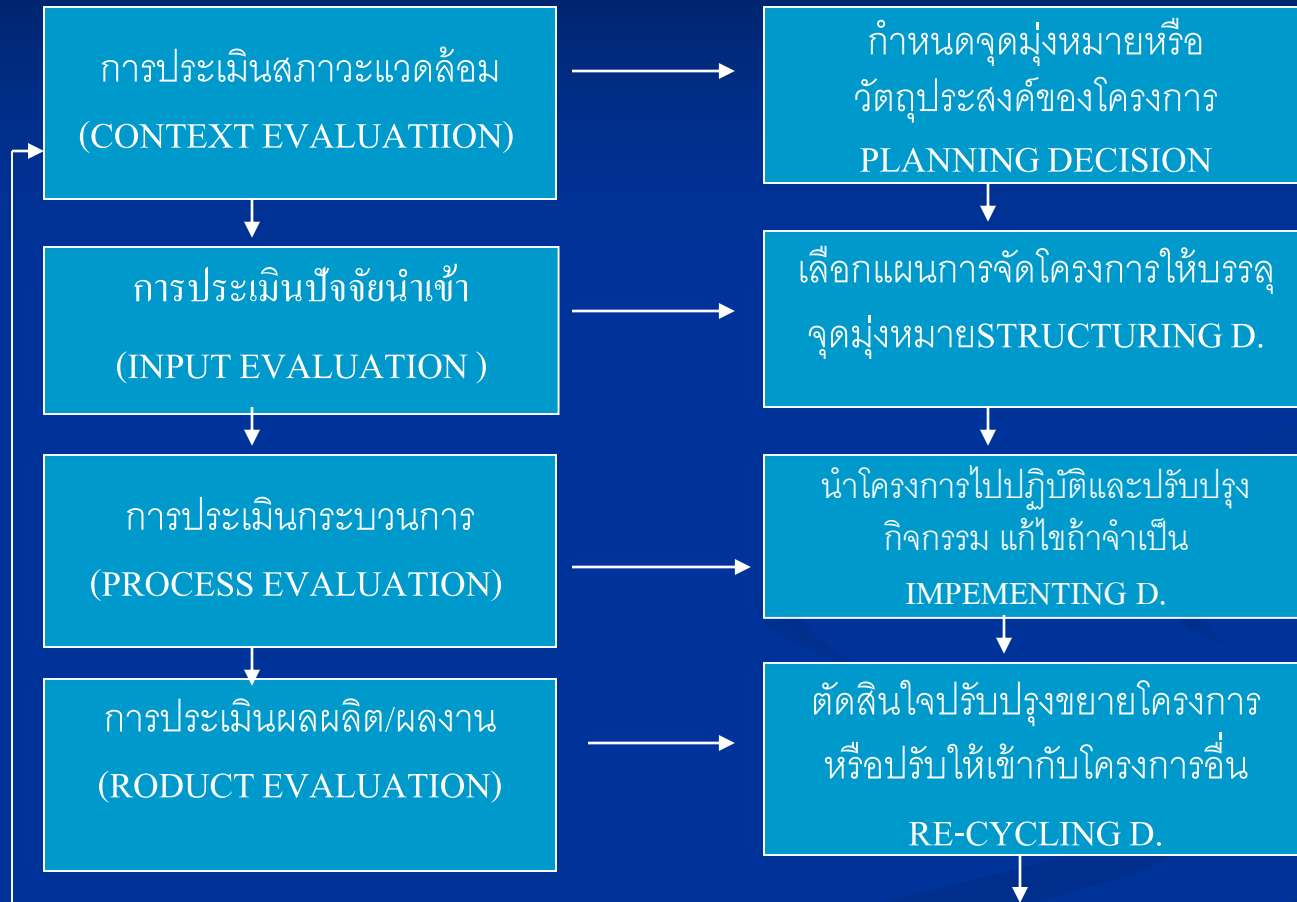
(Decision-oriented Evaluation Model)

- CIPP (Context / Input / Process / Product) เพื่อการประเมินผลโครงการจากแนวความคิดของหลักเหตุผลทั่ว ๆ ไป
- อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ ด้วยความสมเหตุสมผล ในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

องค์ประกอบของประเภทการตัดสินใจ

แบบจำลอง CIPP

ความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินกับประเภทของการตัดสินใจ

2.1 การประเมินบริบทหรือรูปแบบสถานะแวดล้อม (Context Evaluation)

- ✓ การประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ✓ เน้นในด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
- ✓ การวิเคราะห์ขนาดใหญ่ Macro Analytic การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสิ่งแวดล้อมทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โดยอาศัยการวินิจฉัยในการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

2.2 การประเมินปัจจัยนำเข้าเบื้องต้น (Input Evaluation)

- ✓ เป็นการจัดหาข้อมูลและปัจจัยเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยในการบรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่
- ✓ เพื่อประเมินสภาพก่อนเริ่มโครงการประเมินทรัพยากร/ความพร้อม ต่างๆ ในการดำเนินโครงการ และบริหารโครงการ
- ✓ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่าควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติในระดับใด ใช้อัตรากำลังเท่าใด วางแผนและดำเนินการอย่างไร

2.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

มีวัตถุประสงค์การนำไปใช้ ดังนี้

- ✓ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- ✓ ศักยภาพของทรัพยากร ความเพียงพอของแหล่งทรัพยากร อุปกรณ์
อำนวยความสะดวก บุคลากร ปฏิทินการปฏิบัติงาน
- ✓ เพื่อรวบรวมสารนิเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- ✓ เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
- ✓ เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานว่าได้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่และเพื่อการพิจารณาปรับเปลี่ยน และบันทึกการปฏิบัติงาน

2.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

มีจุดหมายเพื่อ ...

- ✓ วัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการ
- ✓ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ (ประสิทธิผลของโครงการ?)
- ✓ ช่วยให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบข้อมูลในการนำไป แก้ไขปรับปรุง ในการจัดทำโครงการครั้งต่อไป / เลิกทำไปเลย

การออกแบบการประเมิน (Evaluation Design)

ข้อพิจารณาเบื้องต้นในการออกแบบ (Design) การประเมิน

- การเลือกจุดเน้นในการประเมิน (Focusing)
- การเลือกรูปแบบ Model ในการประเมิน (Designing)
- การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting)
- การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล (Analyzing and Interpreting)
- การรายงานผลการประเมิน (Reporting)
- การประเมินผลการประเมิน (Meta Evaluation)

ลักษณะของการประเมินผลที่ดี

- มีความถูกต้อง แม่นยำ น่าเชื่อถือได้
- ครอบคลุมในเนื้อหาสาระความต้องการของผู้ที่จะใช้ประโยชน์
- นำเสนอในระยะเวลาอันสมควร
- สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจได้

เครื่องมือในการประเมินโครงการ

1. การสังเกต (Observation)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. แบบสอบถามและแบบสำรวจ (Questionnaires or Inventory)
4. แบบจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale)
5. แบบทดสอบ (Test)

หลักในการพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ การประเมินผล

S = SIMPLE/SENSIBLE- วัตถุประสงค์ๆ จะต้องระบุให้ชัดเจน เพื่อ
ป้องกันมิให้ตีความไปเป็นอย่างอื่น ควรใช้คำที่ง่ายต่อการเข้าใจ

M = MEASURABLE - วัตถุประสงค์ๆ ควรจะอยู่ในวิสัยที่ประเมิน
ได้ทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ

A = ATTAINABLE - จะต้องอยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้ หรือสามารถ
จะประเมินผลได้ในสภาพการณ์ขณะนั้น

R = REALISTIC - จะต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง/สอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ของโครงการที่จะประเมิน

T = TIME BOUNDED - ต้องมีขอบเขต ครอบคลุมในเนื้อหาที่
ควรประเมินทั้งหมด

แนวทาง/ขั้นตอนในการประเมินโครงการ (Steps in Conducting Evaluation Project)

1. วิเคราะห์โครงการ/สถานการณ์ <SITUATION ANALYSIS>
2. กำหนดวัตถุประสงค์ <OBJECTIVE SETTING>
3. พิจารณา/กำหนดข้อมูล-แหล่งที่จะทำการเก็บรวบรวม (ตัวชี้วัด/INDICATORS)/
(SOURCE OF DATA)
4. กำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบ (CRITERIA)
5. กำหนดกลุ่มประชากร/ผู้ให้ข้อมูล <POPULATION AND SAMPLING>
6. สร้างเครื่องมือ <INSTRUMENT>
7. กำหนด/ระบุวิธีการรวบรวมข้อมูล <METHOD FOR COLLECTING DATA> และ
เก็บรวบรวม ข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูล /แปลความ/ตัดสินคุณค่า ANALYSIS OF DATA,
INTERPRETATION/JUDGEMENT
9. รายงานผลการประเมิน <EVALUATION REPORT>

แนวทาง/ขั้นตอนในการประเมินโครงการ (Steps in Conducting Evaluation Project)

ขั้นตอนในการประเมินผลโครงการฯ

- ทั่วๆ ไป

1.วิเคราะห์สถานการณ์

- วัตถุประสงค์ของโครงการ
- แผนปฏิบัติงาน
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- Context /Input Eval.

แนวทาง/ขั้นตอนในการประเมินโครงการ (Steps in Conducting Evaluation Project)

2.กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดอย่างไร ? ให้พิจารณา

จาก :

2.1 ผลที่เกิดขึ้นโดยตรง (DIRECT BENEFIT) คือ
การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลควรจะต้องตั้งตาม
วัตถุประสงค์โครงการส่งเสริม ซึ่งถือเป็นตัวเกณฑ์
(CRITERIA) ที่ตั้งขึ้น เปรียบเทียบกับผลงานที่เกิดขึ้นภายหลัง
จากการดำเนินงาน

แนวทาง/ขั้นตอนในการประเมินโครงการ (Steps in Conducting Evaluation Project)

- ตัวอย่าง การตั้งวัตถุประสงค์การประเมินผลโครงการฯ จากวัตถุประสงค์เดิมของโครงการส่งเสริมการใช้พันธุ์ "เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวพันธุ์ ก.ข 13 จาก 300 ก.ก เป็น 500 ก.ก/ไร่ ในปี 2547"
- วัตถุประสงค์ของการประเมินผลควรเป็นดังนี้คือ :
"เพื่อประเมินว่าเกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตจากการใช้พันธุ์ข้าว ก.ข 13 จาก 300 ก.ก จากการใช้พันธุ์ข้าว ก.ข. 13 จาก 300 ก.ก เป็น 500 ก.ก/ไร่ หรือไม่

2.กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดอย่างไร ?

2.2 พิจารณานอกเหนือไปจากผลที่เกิดขึ้นโดยตรงของโครงการส่งเสริมฯ <INDIRECT BENEFIT>

- ผล DIRECT BENEFIT คือ "เพิ่มผลผลิต"

- ผลกระทบอาจเป็น มีรายได้เพิ่ม, ทักษะคติของเกษตรกรที่มีต่อข้าวพันธุ์ ก.ข. 13 หรือ การนำเอาเทคนิคการเพาะปลูกใหม่ๆ มาใช้เพิ่มมากขึ้น

2.กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดอย่างไร ?

- 2.3 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน/อย่าให้กว้างเกินไป
- 2.4 วัตถุประสงค์ควรครอบคลุมเนื้อหาที่ควรประเมิน
- 2.5 วัตถุประสงค์นั้นๆ ควรจะปฏิบัติได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ (Project Indicator)

- ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นผลจากการเปรียบเทียบระหว่างผลที่ได้จากโครงการ กับ วัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้ตั้งไว้ / ผลผลิต (output) สอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือที่กำหนดไว้หรือไม่?
- ประสิทธิภาพ (Efficiency) ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (output) ของโครงการโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด แบ่งออกเป็น

ประสิทธิภาพภายใน (internal efficiency) ดูปริมาณและคุณภาพของผลผลิตและการดำเนินงานของโครงการ ภายใต้ทรัพยากรที่ใช้

ประสิทธิภาพภายนอก (external efficiency) ดูที่สภาพแวดล้อมภายนอกโครงการหรือระบบ สังคมภายนอก ได้รับผลกระทบเต็มหรือไม่

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ (Project Indicator)

- ตัวบ่งชี้ (indicators) หมายถึง
ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งบอก
สถานภาพ หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลการ
ดำเนินงาน
- ตัวบ่งชี้เป็นสิ่งที่มีความผูกพันกับเกณฑ์ตัด-สิ้นและ
มาตรฐาน ซึ่งใช้เป็นตัวตัดสินความสำเร็จ หรือคุณค่าผล
การดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ (Project Indicator)

- มาตรฐาน (standard) หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่แสดงถึง ความสำเร็จอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
- เกณฑ์ (criteria) หมายถึง
  - ระดับที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลที่ได้รับ
  - ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

การเขียนโครงการการประเมินผล

1. ชื่อโครงการประเมิน
2. หลักการและเหตุผล
3. วัตถุประสงค์ของการประเมิน
4. วิธีดำเนินการประเมิน

-ประชากร

-กลุ่มตัวอย่าง

-รูปแบบการประเมิน

-เครื่องมือในการประเมิน

-การเก็บรวบรวมข้อมูล

-การวิเคราะห์ข้อมูล

การเขียนโครงการการประเมินผล

5. เกณฑ์ในการประเมิน

6. ผู้รับผิดชอบโครงการประเมิน

7. ระยะเวลาในการประเมิน

8. ทรัพยากร/งบประมาณที่ใช้ในการประเมิน